

Et samlet nordisk fagmiljø står bak ny lærebok i oral kirurgi

Hele 31 forfattere har vært med på å skrive boken *Nordic textbook of oral and maxillofacial surgery*, som tannlegestudentene kan ta i bruk dette høstsemesteret.

 ASTRID SKIFTESVIK BJØRKENG
 INGAR STORFJELL, UIO

Professor Tore Bjørnland ved Det odontologiske fakultet i Oslo tok initiativet til den nye læreboken i oral kirurgi. En slik bok hadde han tenkt på lenge.

– Det finnes mange gode lærebøker og mye informasjon på nettet, men det manglet helt klart en samlende grunnbok på dette fagfeltet, sier Bjørnland.

– Målgruppen for boken er tannlegestudenter i alle de nordiske landene. Spesialister i oralkirurgi og medisin, samt uteksaminerte tannleger vil også kunne ha glede av denne boken, sier Bjørnland videre.

– Selv om vi lever i en digital tidsalder, er det viktig at det finnes en kvalitetssikret kilde som alle i Norden er omforent om når det kommer til formidling av kunnskap, forklarer han.

Boken er tenkt som en grunnmur av kunnskap, som samler all kunnskap på ett sted. Kunnskap som studentene trenger for å kunne avlegge eksamen i dette faget, og ikke minst bli trygge tannleger.

Unikt nordisk samarbeid

Bøker i oral kirurgi og oral medisin er sjelden vare. Den første boken som ble skrevet som en Nordisk lærebok, kom i 1975. Denne boken ble revidert for tredje gang i 1986, kun med små justeringer.

– Det var et sterkt uttalt behov i alle de nordiske landene om at en slik bok var sårt tiltrengt, sier Bjørnland.

– Jeg tok derfor kontakt med de vitenskapelige miljøene i de øvrige nordiske landene, for å se på muligheten for å lage en ny lærebok. Tilbakemeldingene fra mine nordiske kollegaer var så positive at vi ganske raskt kom i gang med arbeidet med boken.

– Selv om dette er et nytt verk videreføres arven fra de forrige bøkene ved at det samme danske forlaget har gitt ut også denne boken, sier Bjørnland. Prosessen med å skrive boken startet i 2019, og heldigvis i en tid, hvor det var mulig å reise og faktisk møte hverandre.

Nordiske redaktører

Det er krevende å skrive en bok med så mange som 31 forfattere. Men arbeidet har vært preget av et felles nordisk

Professor Tore Bjørnland ved Det odontologiske fakultet i Oslo sier at det som har forandret seg mest siden forrige revisjon av læreboken i oral kirurgi er hva som er mulig å behandle.

ønske om viktigheten av at denne boken ble realisert, forklarer Bjørnland. Dette har medført at alle forfatterne har lagt ned en ekstra energi og innsats og gjort arbeidet svært inspirerende.

For redaktørene av boken, som foruten Tore Bjørnland, består av Sven Erik Nørholt, Lars Rasmussen og Gyogor K. Sandor, var det helt essensielt å kunne møtes fysisk, når man skulle i gang med et så stort prosjekt.

– Det å skulle gå inn i hverandres fagfelt, krevde at vi ble så godt kjent, at vi kunne ha en felles dialog, preget av grunnleggende respekt for hverandres kompetanse, når tøffe avveginger skulle tas, sier Bjørnland. For hva skal egentlig være med i en slik bok? Og minst like viktig. Hva skulle ikke være med?

Solid representasjon

Hvert land ble representert med én redaktør. De respektive landredaktørene fikk deretter i oppdrag å samle sitt lands vitenskapelige miljø, slik at alle de odontologiske lærestedene i Norden ble representert.

– Det er også viktig å understreke at det finnes ulike retningslinjer for odontologisk behandling i de ulike landene på enkelte områder, og da er vi tydelige på, at det er de nasjonale retningslinjene som gjelder, sier Bjørnland.

Behandlingspanorama

På spørsmål om hva som har vært den største forandringen fra den reviderte utgaven fra 1986, er svaret: Behandlingspanoramaet.

– Dette faget har i løpet av de siste 40 årene gått gjennom store endringer, forklarer Bjørnland. Spesielt med tanke på hva som er mulig å behandle.

Dagens tannlegeutdanning krever at studenten har en grunnleggende medisinsk og fysiologisk forståelse, tillegg til flere kirurgiske ferdigheter, som ikke var en del av faget på samme måte tidligere.

– Forklaringen er å finne i at kunnskapsgrunnlaget er blitt mye større, og ikke minst er pasientene vi nå har i stolen svært annerledes enn det vi hadde tidligere, forklarer Bjørnland videre.

Pasientene vi behandler i dag, er både sykere, går på flere medisiner, har implantater og erstatninger, og ofte tenner intakt i en helt annen skala, enn vi så tidligere. De er også eldre.

– Vi må derfor vite mye om pasientene, slik at vi kan ta avgjørelser med hensyn til hva som er best egnet behandling, og kanskje like viktig, vite når vi ikke skal behandle dem, sier Bjørnland.

Gjenspeile virkeligheten

Et viktig aspekt ved den nye læreboken har derfor vært at den skal reflektere de nye problemstillingene som dagens tannleger møter. Boken er delt inn i 10 overordnede kapitler, som på hver sin måte ivaretar det komplekse samspillet mellom de fysiologiske, kirurgiske og medisinske prosessene.

Pedagogikk

Et viktig prinsipp har vært å sikre et helhetlig uttrykk, og at boken har én stemme. Måten dette er blitt løst på, er blant annet at det har vært jobbet mye med språket.

– Rent pedagogisk har vi tatt noen grep som bidrar til et helhetlig uttrykk, forklarer Bjørnland. Dette har vi tro på vil gjøre det enklere for studentene og det er viktig for å tilegne seg kunnskapen mest mulig effektivt, sier Bjørnland.

Alle kapitlene har lik form. I innledningen stilles følgende spørsmål: «Hvorfor er dette viktig for en tannlege?» og «Hva vil du lære?» Avslutningsvis oppsummeres alle kapitlene med «nøkkelpunkter», «interessante fakta» og «videre lesning».

– Det å ta med interessante fakta, som ikke direkte har noe med en tannleges hverdag å gjøre, kan bidra til andre innganger til å huske fysiologiske prinsipper. Et eksempel er kunnskap om blodets koaguleringssevne. Ukontrollerte blødninger er alltid noe av det farligste man kan oppleve under en operasjon. Ved å fortelle om hvordan slanger benytter seg av disse prinsippene når de skal nedlegge et bytte, ved at giften de sprøyter inn i offeret får det til å blø i hjel, eller motsatt, at blodet koagulerer, vil kunne gjøre kunnskap om blødningsproblematikk lettere å forstå og memorere.

– Jeg håper og tror at boken kanskje til og med kan endre hvordan vi jobber med undervisningen i dette faget. Dersom studentene har lest det aktuelle kapitlet før de kommer til forelesningen, danner det et felles utgangspunkt for undervisningen, som gjør at vi som underviser kan utforske problemstillingen på en ny måte sammen med studentene, sier Bjørnland avslutningsvis.